

14.3. Slutligen anser Ekonomiska och sociala kommittén att det är mycket viktigt att EU om möjligt lyckas finna

internationellt samförstånd vid tillämpningen av försiktighetsprincipens villkor.

Bryssel den 12 juli 2000.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upprättande av en lista över prioriterade ämnen på vattenpolitikens område"

(2000/C 268/05)

Den 13 mars 2000 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 175 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som ansvarade för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 21 juni 2000. Föredragande var María Candelas Sánchez Miguel.

Vid den 374:e plenarsessionen den 12–13 juli 2000 (sammanträdet den 12 juli) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 114 röster för, 1 emot och 1 nedlagd röst.

1. Inledning

1.1. Förekomsten av en allt större mängd och mångfald av kemiska ämnen i vattnet, som innebär allvarliga faror för ekosystemets balans, miljön och människornas hälsa, är ett av de största problemen för att uppnå målen som fastställts i ramdirektivet om vatten (RDV). Einecs (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances) visar att det finns över 100 000 registrerade ämnen och varje år tillkommer många fler.

1.2. Trots den tid det tar att uppskatta riskerna blir bevisen allt tydligare vad beträffar faran för utsläpp av även små mängder av dessa ämnen. För närvarande är förekomsten av ämnen som orsakar endokrina störningar och som bland annat påverkar fortplantningskapaciteten hos levande varelser, däribland människor, föremål för stor oro.

1.3. I detta sammanhang syftar kommissionens förslag främst till att upprätta en ny lista över prioriterade ämnen och ersätta den lista som fastställs i direktiv 76/464/EEG i enlighet med förslaget till ramdirektivet om vatten.

1.4. Metoden som används för att upprätta denna lista är en kombination av ett förfarande som förkortas COMMPS (combined monitoring-based and modelling-based priority setting) och en öppen diskussion om ämnen eller grupper av ämnen som valts ut och som kommer att utgöra listan över prioriterade ämnen.

1.5. Med tanke på den viktiga roll som kontrollerna som införs i och med ramdirektivet om vatten kommer att spela, är upprättandet av en ny lista berättigat framför allt på grund av följande:

1.5.1. Under den långa tid som gått sedan direktiv 76/464/EEG antogs har kunskapen om och samhällets oro över effekterna av nya och redan kända ämnen i vattenmiljön ökat och särskilt vad gäller de ämnen som orsakar endokrina störningar och som för närvarande regleras genom bl.a. FN:s miljöprogram.

1.5.2. Ramdirektivet om vatten fastställer ett "kombinerat tillvägagångssätt" som innebär att harmoniserade europeiska vattenkvalitetsnormer och utsläppsnormer införs för att svara på problem i samband med enstaka föreningar och föreningar från oidentifierade källor i vattnet. Därmed ökas antalet ämnen eller grupper av ämnen som måste kontrolleras och följas upp.

1.5.3. För att genomföra ramdirektivet om vatten, som syftar till att säkerställa en god kvalitet på vattnet i alla medlemsstater, måste de ämnen som skall kontrolleras fastställas och systemen för att kontrollera vattnets kvalitet anpassas.

1.6. För att utarbeta den nya listan har man valt att tillämpa ett "förenklat riskbaserat bedömningsförfarande som bygger på vetenskapliga principer" och som ger belägg för det berörda ämnets inneboende risk, för en utbredd kontaminering av miljön och andra faktorer som förstärker de förstnämnda som t.ex. produktions- och användningsmängden av ämnet i fråga. De övriga två alternativen som nämns i förslaget och som är mycket strängare och mer krävande har tagits bort med hänsyn till den uppsatta tidsramen.

1.6.1. Tillvägagångssättet är en kombination av ett urvalssystem av möjliga ämnen (COMMPS), fastställandet av uppgifternas "statistiska relevans" och diskussioner inför det slutgiltiga urvalet. Fyra ranglistor har används för organiska föreningar och metaller, baserade på modeller och övervakningsuppgifter av sedimentskiktet och ytvattnet.

2. Allmänna kommentarer

2.1. Även om kommittén anser att tillvägagångssättet som valts är lämpligt, bör följande tas i beaktande:

2.1.1. Den valda metoden — om man utgår ifrån att det är nödvändigt och tillräckligt att använda olika källor av farliga ämnen för att utarbeta listan över "prioriterade ämnen på vattenpolitikens område" för att inom rimlig tid tillämpa ramdirektivet om vatten — är ingen garanti för att uppnå de uppsatta målen fullständigt.

2.1.2. Som nämns i den rapport som utarbetats gemensamt av Europeiska miljöbyrån och Europakontoret för FN:s miljöprogram i oktober 1998, och trots att det redan finns en mycket rigorös lagstiftning för att bedöma riskerna av kemiska ämnen saknas det i praktiken

- information om och kontroll av spridningen av dessa ämnen i vattnet, luften, marken, livsmedelskedjan osv. och vilka konsekvenser ämnena kan få för människan,
- uppgifter om de ekotoxikologiska och toxiska effekterna av mer än 3 000 kemiska ämnen som produceras i "stora mängder" (mer än 1 000 ton/år).

2.2. Det riskbegrepp som används, tolkningen av den "statistiska relevansen" och förekomsten av oförklarliga "sekretessregler" som överenskommit med industrin har lett till att

antalet ämnen och grupper av ämnen som finns uppräknade i bilagan reducerats till 32. Antalet uppräknade ämnen skulle kunna ökas för att säkerställa ett bättre skydd av vattenreserverna utan att skapa för mycket problem när ramdirektivet om vatten skall tillämpas. Det är viktigt att beakta att de två sistnämnda faktorerna utgör administrativa och metodologiska begränsningar för att utöka listan, och inga vetenskapliga begränsningar.

2.3. För att uppgifterna skall vara statistiskt relevanta måste ett ämne övervakas i minst tre medlemsstater eller i minst två olika gränsöverskridande avrinningsområden, vilket är tillräckligt med tanke på de gällande tidsgränserna. Inför nästa översyn skulle det dock vara lämpligt att i förväg upprätta en lista över ämnen som valts ut på grund av risker eller mängder och som tidigare inte tagits med på listan på grund av metodologiska begränsningar, samtidigt som åtgärder vidtas för att förbättra metoden så att dessa ämnen kan bedömas igen i framtiden. Detta är särskilt viktigt eftersom vissa föreningar kan vara mycket märkbara i vissa områden (mycket industrialiserade städer, jordbruksområden, områden med intensiv uppfödning osv.) men i stort sett inte märkas på det nationella planet. Dessa föreningar måste dock identifieras och åtgärder vidtas inom ramen för förvaltningsplanerna för avrinningsområden som fastställs i ramdirektivet om vatten.

2.3.1. De sekretessregler som överenskommit med industrin vad beträffar information om vissa ämnen är ett hinder för den vetenskapliga riskbedömningen. Kommissionen bör arbeta för att få bort detta hinder med hjälp av "frivilliga överenskommelser" när detta är möjligt, eller i annat fall med hjälp av föreskrifter. Dessa sekretessregler innebär inte enbart att kommissionen tar ett stort ansvar för ämnenas eventuella konsekvenser för vattenmiljön eller människors hälsa, utan motsäger även kommissionens egna föreslagna riktlinjer vad gäller försiktighetsprincipen. Det skulle vara lämpligt att åtgärda denna metodologiska begränsning så att de ämnen som omfattas av dessa sekretessregler kan omprövas vid nästa översyn.

3. Särskilda kommentarer

3.1. Den slutgiltiga listan (bilaga) bör enligt expertbedömningen räcka för att börja tillämpa ramdirektivet om vatten. För att genomföra kommissionens riktlinjer vad beträffar försiktighetsprincipen är det dock nödvändigt att göra ramdirektivet mer effektivt genom att komplettera det med andra initiativ, utan att därmed öka insatserna och kostnaderna vad gäller kontrollen av ämnen. Exempel på sådana initiativ skulle kunna vara stöd till forskningsprogram om riskerna av redan kända och okända ämnen, främjandet av pilotprogram som syftar till att ta fram alternativa ämnen, avskaffa ämnen eller minska deras användande.

3.2. Kommittén vill framhålla tre aspekter som särskilt bör uppmärksammas för att på ett lämpligt sätt komplettera listan över prioriterade ämnen i framtiden. Med tanke på aspekternas betydelse anser kommittén att de bör betonas trots att de till viss mån behandlas i förslaget:

- Vikten av att identifiera och bedöma riskerna av ämnen som förorenar grundvattnet med tanke på grundvattnets betydelse för avrinningsområdenas interna balans och speciella särdrag (vattenkretsloppets längd, vattnets extrema kvalitetskänslighet osv.).
- Nödvändigheten att standardisera indikatorer och analysmetoder och samordna medlemsstaternas olika kontrollprogram.
- Nödvändigheten att åtgärda bristen på vetenskaplig infor-

mation om hur man på ett lämpligt sätt kan bedöma riskerna i samband med användandet av ämnen med hög riskfaktor.

3.3. Dessa aspekter måste tas i beaktande för att COMMPS-förfarandet skall kunna spela den roll som det är tänkt, dvs. att vara ett instrument för att ständigt förbättra urvalsmetoden för farliga ämnen för vattenmiljön.

3.4. Det bör slutligen snarare ses som en rekommendation än ett obligatoriskt krav att i första hand upprätta och genomföra program och effektiva åtgärder för att minska föroreningar av de prioriterade ämnena innan antalet ämnen på listan utökas. Listan kan komma att behöva revideras även om kommissionen och medlemsstaterna inte utformat eller utvecklat programmen tillräckligt.

Bryssel den 12 juli 2000

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI
